

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ದೀಪಾವಳಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bspllg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **DEEPAVALI – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-** A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 42 + 2

Price: Rs. 25-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,

Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bspllg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ದೀಪಾವಳಿ

ಉಪಶಮಿತ ಮೇಘನಾದಂ
ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ದಶಾನನಂ ರಮಿತರಾಮಮ್ |
ರಾಮಾಯಣಮಿವ ಸುಭಗಂ
ದೀಪದಿನಂ ಹರತು ವೋ ದುರಿತಮ್ ||

ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮೇಘನಾದನು (ಇಂದ್ರಜಿತುವು) ಶಾಂತ ನಾಗುವಂತೆ ಈ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೇಘನಾದವು (ಮೋಡದ ಗುಡುಗು) ಶಾಂತವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ದಶಮುಖ ರಾವಣನು ಸುಡಲ್ಪಡುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ದಶ (ಬತ್ತಿ)ಗಳ ಮುಖವು ಉರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಾಮನು ರಮಿಸುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಮತ್ತು ರಮಣಿಯರೂ ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ರಾಮಾಯಣದಂತೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವ ದೀಪಾವಳಿ ಮಹೋತ್ಸವ ದಿನವು ನಮ್ಮ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲಿ.

(ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರಪುರಾಣ 140-71)

ಸನಾತನ ಆರ್ಯಭಾರತೀಯರ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಮಹಾಪರ್ವ ದೀಪಾವಳಿ. ಭಾರತದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಜನರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿವೇಕಪೂರ್ಣವಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಜ್ಞಾನದೀಪಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲದೀಪವಾಗಿ “ಸತ್ತಾಮಾತ್ರಂ ನಿರ್ವಿಶೇಷಂ ನಿರೀಹಂ ಸ ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುರಧ್ಯಾತ್ಮದೀಪಃ” (ಭಾಗವತ x) “ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯೇ ದೀಪವದ್ದೇದಸಾರಂ” (ಗುರುಗೀತಾ, ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣ) ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ ಎಂಬುದು ಹಬ್ಬದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೆಸರು. ಅವಳಿ ಎಂದರೆ ಸಾಲು (“ವೀಧ್ಯಾಳಿರಾವಳಿ ಪಂಕ್ತಿ) ದೀಪಾವಳಿ ಎಂದರೆ ದೀಪಗಳ ಸಾಲು. ಅಂತಹ ದೀಪಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಈ ನಾಮಧೇಯ. ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಿವದೀಪೋತ್ಸವ ವಿಷ್ಣು ದೀಪೋತ್ಸವ (ಕೃತ್ತಿಕಾ ದೀಪೋತ್ಸವ) ಎಂಬ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆ-ಮಠಗಳ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ನಾನಾ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಏಕೆ ದೀಪಾವಳಿ ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ನಾಮಧೇಯ? ಎಂದರೆ ಇದು ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬಹುದಿನಗಳ ಕಾಲ ದೀಪಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹಬ್ಬ, ಕಾರ್ತಿಕದೀಪೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವ ದೀಪಬೆಳಗಿಸುವ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೂ ಈ ದೀಪಾವಳಿಯ ದೀಪಹಚ್ಚುವ ಸಮಾರಂಭವೇ ನಾಂದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ ಪರ್ವವು ಒಂದೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಕಾಲ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು ಅಷ್ಟು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ದೀಪಗಳು ಬೆಳಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ನರಕಾಸುರನವಧೆ ಮತ್ತು ಬಲೀಂದ್ರ ವಿಜಯಗಳ ಪೂಜೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪೂಜೆ, ಮಹಾದೇವನ ಪೂಜೆ, ಮಹಾರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆ, ಕುಬೇರಪೂಜೆ, ಯಮಧರ್ಮರಾಜನ ಪೂಜೆ, ಗೋಪೂಜೆ, ಗೋವರ್ಧನ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಪೂಜಾಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲೂ ದೀಪಗಳು ಬೆಳಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ದೇವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ದೀಪಾರತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನೀರಾಜಯೇಯುರ್ದೇವಾಂಸ್ತು ವಿಷ್ಣಾನ್ ಗಾಶ್ವ ತುರಂಗಮಾನ್ |

“ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನ್ಮೂರ್ತ್ಯಾನ್ ಜಘನ್ಯಾಂಶ್ಚ ಮಾತೃಮುಖ್ಯಾಶ್ಚ ಯೋಷಿತಃ” ||

ಮನೆಯ ನಾನಾಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೇವಾಲಯ, ಆಶ್ರಮ, ಮಠ, ನದೀತೀರ ಸಮುದ್ರತೀರ, ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಗಳು ಹಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆಕಾಶದೀಪವು ಹಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪಗಳ ದೀಪಗಳ ಪ್ರಕಾಶ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮದ್ದಿನ ಪಟಾಕಿ ಬಾಣ-ಬಿರುಸುಗಳ ಪ್ರಕಾಶವೂ ಹರಡುತ್ತದೆ. ದೀಪದಾನವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಮಯವಾಗಿರುವ ಪರ್ವವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ‘ದೀಪಾವಳಿ’ ಎಂಬ

ಹೆಸರು ಇದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ದೀಪಾಲಿಕಾ, ದೀಪೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ದೀಪಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಇದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ಕಾರಣ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಹಬ್ಬದ ವಿಶಿಷ್ಟ ದಿನಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸುಖರಾತ್ರಿ, ಸುಖಸುಪ್ತಿಕಾ, ಯಕ್ಷರಾತ್ರಿ, ಕೌಮುದೀಮಹೋತ್ಸವ, ನರಕ ಚತುರ್ದಶಿ, ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮೀ (ಪ್ರತಿಪದಾ) ವೀರಪ್ರತಿಪದಾ, ಭಗಿನೀ ದ್ವಿತೀಯಾ, ಸೋದರಬಿದಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಮಧೇಯಗಳಿಂದಲೂ ದೀಪಾವಳಿ ಮಹೋತ್ಸವವು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಲದೇವತೆಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಬಂಧುಮಿತ್ರರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಸುಖಸಲ್ಲಾಪ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಸುಖನಿದ್ರೆಯಿಂದಲೂ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ “ಸುಖನಿದ್ರೆಯಾಯಿತೇ” “ಸುಪ್ರಭಾತವಾಯಿತೇ?” ಎಂದು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ರೂಢಿ ಇರುವ ದಿನವು ಸುಖರಾತ್ರಿ, ಸುಖಸುಪ್ತಿಕಾ ಎನಿಸಿತು. ಯಕ್ಷರಾಜಕುಬೇರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದರಿಂದ ಯಕ್ಷರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಆ ದಿನವು ಪಡೆಯಿತು. ನರಕನನ್ನು ನಾರಾಯಣನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ನರಕಚತುರ್ದಶಿ ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವಾಯಿತು. ವೀರಭಾಗವತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಪೂಜಾದಿನವು ಬಲೀ, ವೀರಪ್ರತಿಪದಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸೋದರರು ಸೋದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಂತೋಷವು ನಡೆಯುವ ಕಡೆಯ ದಿನವು ಸೋದರಬಿದಿಗೆ, ಭಗಿನೀದ್ವಿತೀಯಾ ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಯಮಧರ್ಮರಾಜನು ತನ್ನ ಭಗಿನಿಯಾದ ಯಮನಾದೇವಿಯ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ದಿನ ಎಂಬ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಆ ದಿನವು ಯಮದ್ವಿತೀಯಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ದೀಪಾವಳಿಯು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಜನರಿಂದಲೂ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಬ್ಬವಾದರೂ ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ “ವೈಶ್ಯರ ಪರ್ವ” ಎಂದು ಕೆಲವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಧನದ ದೇವತೆಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮತ್ತು ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಕುಬೇರನು ಆಗ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

‘ಪೂಜನೀಯಾ ತಥಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಸುಖಸುಪ್ತಿಕಾ’
“ಸುಖರಾತ್ರ್ಯಾಂ ಪ್ರದೋಷೇ ತು ಕುಬೇರಂ ಪೂಜಯನ್ತಿ ಹಿ”

ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಹಣಕಾಸು ಸಂಪಾದನೆಯ ನೆನಪಿನ ಹಬ್ಬವಲ್ಲ. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪಾಮರರು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕಧನಸಂಪತ್ತಿನ

ದೇವತೆಯಲ್ಲ. ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ವರೂಪಗಳೇ. ಸಮಸ್ತ ಸನ್ಮೂಲಗಳ ಆಕರವಾಗಿ “ಮಂಗಲದೇವತಾ” ಎನಿಸಿರುವ ಆಕೆಯು ಧನ-ಧಾನ್ಯಾದಿರೂಪವಾದ ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪಿಣಿ ಆಗಿರುವಂತೆಯೇ ಧರ್ಮಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆಯ ಹಬ್ಬ ಅದು. ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿ ಸಂಪತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೇ ಆಗಿದೆ. ವರ್ತಕರು ಅಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರದ ಹೊಸಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಸಮಯ ಆಶ್ವಯುಜಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕಡೆಯ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳು. ‘ಆಶ್ವಯುಕ್ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ವಿಧೂದಯೇ’. ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆಯಲ್ಲಾ! “ಕಾರ್ತಿಕೇ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಮಿನೋದಯೇ,” ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾಂತ ಮಾಸ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮಾಂತ ಮಾಸದ ಪ್ರಕಾರ ಆಶ್ವಯುಜವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ತಿಂಗಳಿನ ಹೆಸರುಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದರೂ ಹಬ್ಬದ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲ.

ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಕ್ರಮ ದೇಶದ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ದೀಪೋತ್ಸವವು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥಾನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ವೈದಿಕಸಂಪ್ರದಾಯದವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರೂ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ದೀಪಾರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಆಗ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶಿ ದಿವಸವನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೀಪಾವಳಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನರಕಚತುರ್ದಶಿ ಮತ್ತು ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ದೀಪಾವಳಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಗಿನೀದ್ವಿತೀಯೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಭಾರತಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ನರಕಚತುರ್ದಶಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸ್ನಾನದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಡುವ ನೀರು ತುಂಬುವ ಹಬ್ಬ. ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮ

ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದು ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಿಕೆ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಅಳಿಯಂದಿರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅವರೊಡನೆ ಸುಖ ಸಲ್ಲಾಪನಡೆಸುವಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡವರು ಸೇರಿ ಪಟಾಕಿ, ಬಾಣ, ಬಿರುಸು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುವಿಕೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯಂದು ಬಲೀಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಉಟ ಉಪಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ವೈಭವ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯ ಅಂಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪೂಜಾಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೀಪಾವಳಿಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

ತ್ರಯೋದಶಿಯಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಪಮೃತ್ಯು ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಯಮಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ದೀಪವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ಯಾಂದಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಯಮದೀಪ' ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಕಾರ್ತಿಕಸ್ನಾತೇ ಪಕ್ಷೇ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ನಿಶಾಮುಖೇ |
ಯಮದೀಪಂ ಬಹಿದ್‌ದಾತ್ ಆಪಮೃತ್ಯುವಿನಶ್ಯತಿ ||

ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದಲೂ, ಪಾಶದಂಡಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಲಪುರುಷನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಾದೇವಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ ಯಮಧರ್ಮ ರಾಜನು ತ್ರಯೋದಶಿಯ ಈ ದೀಪದಾನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲಿ.

ಮೃತ್ಯುನಾ ಪಾಶದಂಡಾಭ್ಯಾಂ ಕಾಲೇನ ಶ್ಯಾನುಯಾ ಸಹ |
ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ದೀಪದಾನಾತ್ ಸೂರ್ಯಜಃ ಪ್ರಿಯತಾಂ ಮಮ ||

(ಸ್ಯಾಂದ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಪುರಾಣ)

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಎಲ್ಲರೂ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಶುಭಕರವಾದ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ನರಕಾಂತಕನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನರಕಭೀತಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ನಾನವನ್ನು ಚಂದ್ರೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು.

“ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಇನೋದಯೇ”||

ಇದಲ್ಲದೇ ಉತ್ತರಣೆ ಗಿಡದ (ಅಪಾಮಾರ್ಗದ) ಸಣ್ಣಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು

ಶರೀರದ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದಲೂ ಪಾಪಪರಿಹಾರ ವಾಗುತ್ತದೆ. “ಹರಪಾಪಮಪಾಮಾರ್ಗ ಭ್ರಾಮ್ಯಮಾಣಃ ಪುನಃಪುನಃ” (ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ 140-9) ಅನಂತರ ಯಮಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಆತನ ಹದಿನಾಲ್ಕು ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಿಲತರ್ಪಣವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ವಿಧಿಯೂ ಇದೆ.

ಯಮಾಯ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ಮೃತ್ಯವೇ ಚಾನ್ತಕಾಯ ಚ |

ವೈವಸ್ವತಾಯ ಕಾಲಾಯ ಸರ್ವಭೂತಕ್ಷಯಾಯ ಚ ||

ಔದುಂಬರಾಯ ದಧ್ನಾಯ ನೀಲಾಯ ಪರಮೇಷ್ಠಿನೇ |

ವ್ಯಕೋದರಾಯ ಚತ್ರಾಯ ಚತ್ರಗುಪ್ತಾಯ ವೈ ನಮಃ ||

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ನರಕಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಠ, ಚೈತ್ಯ, ಬೃಂದಾವನ, ಮನೆಯ ಅಂಗಳ, ಆಯುಧಶಾಲೆ, ನದಿ, ದುರ್ಗ, ಉದ್ಯಾನ, ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೂ ಅಶ್ವಶಾಲೆ, ಗಜಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು. ನರಕಾಸುರನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬತ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು.

ಅಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೈಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಮತ್ತು ಜಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯೂ ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆಗ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಯಮಲೋಕದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ತೈಲೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಜಲೇ ಗಂಗಾ ದೀಪಾವಲ್ಕಾಶ್ಚತುರ್ದಶೀಂ |

ಪ್ರಾತಃಕಾಲೇ ತು ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ ಯಮಲೋಕಂ ನ ಪಶ್ಯತಿ ||

(ಪದ್ಮ 4-124)

ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನಮಾಚರೇತ್ |

(ನಾರದ ಸಂಹಿತ)

ಹಾಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗಂಗಾಸ್ನಾನವಾಯಿತೇ? ಎಂದು ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಇದಾದ ನಂತರ 'ಕಾರೀಟ' ಎಂಬ ಕಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಜಜ್ಜಿ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿದೆ.

ಆ ದಿವಸ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ರೂಢಿಯೂ ಇದೆ.

ಅತ್ರ ಆಚಾರಾತ್ ಚತುರ್ದಶಶಾಕಭಕ್ಷಣಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ||

ಈ ಚತುರ್ದಶೀ ಮತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಂಶದ ಮೃತರಾದ ಕೆಲವು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

ನನ್ನ ವಂಶದ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧರಾದ ಮತ್ತು ದಗ್ಧರಾಗದೇ ಇರುವ ಪಿತೃಗಳು ಪರಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಇದು ದಾರಿದೀಪವಾಗಲಿ.

ಉಜ್ಜ್ವಲಜ್ಯೋತಿಷಾ ಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತು ವ್ರಜಂತು ತೇ ||

ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆ ಕೊಳ್ಳಿಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಅನಂತರ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಶಿವನನ್ನೂ ಮಹಾರಾತ್ರಿದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರವೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಸಿಹಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ದುರದೃಷ್ಟಿಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿ, ಅತ್ತಿ, ಮಾವು, ಆಲ ಮತ್ತು ಫಣ್ಣ ಎಂಬ ಮರಗಳ ತೊಗಟೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಆರತಿ ಎತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಪಾರ್ವಣಶ್ರಾದ್ಧ ಅಥವಾ ತರ್ಪಣರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ನೃತ್ಯ, ಗೀತ, ವಾದ್ಯ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಮನೆತುಂಬಾ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಬೇಕು. ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಿದ್ರೆ ಬರುವಂತೆ ಆದಾಗ ಹೆಂಗಸರು ಮೊರ ಮತ್ತು ನಗಾರಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಶಬ್ದಮಾಡಿ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಬೇಕು. ಮನೆಗಳೂ, ಅಂಗಡಿಗಳೂ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡಿ

ಅಲಂಕರಿಸಬೇಕು. ಈ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸುಖಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವರ್ತಕರೂ, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಈ ರಾತ್ರಿಯಂದು ತಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನೂ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನೂ, ಹಂಚುವ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದು ಆಕೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಧನಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯೂ ಉಂಟು.

ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧಪ್ರಥಮೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿ. ಇದು ದೀಪಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ದಿನ. ಅಂದು ಸ್ವಾತಿನಕ್ಷತ್ರವು ಸೇರಿದ್ದರೆ ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಈ ದಿನವೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಲೀಂದ್ರನ ಪೂಜೆಯು ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ.

ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಬಲೀಂದ್ರನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಐದು ಬಣ್ಣದ ಪುಡಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಆತನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆತನ ರಾಣಿ ವಿಂಧ್ಯಾವಳೀ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದ ರಾಕ್ಷಸರಾದ ಬಾಣ, ಕೂಷ್ಮಾಂಡ ಮತ್ತು ಮುರ ಎಂಬ ಅಸುರರು ಚಿತ್ರ, ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಬಲೀಂದ್ರನು ಕರ್ಣಕುಂಡಲ, ಕಿರೀಟ, ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಕಮಲಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧಲೇಪಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಆತನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಪರಿವಾರನಾದ ರಾಜನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸುವರ್ಣ (ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣ)ವುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆ (ಆವರಕ) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಪೂಜೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು, ಹೊನ್ನು ಎಂದು ಹೊನ್ನಾವರಿಕೆಯನ್ನು ಆತನ ಗೌರವಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಎರಚುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಟು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ ರಚಿಸುವುದೂ ಉಂಟು.

“ಓ ಬಲಿರಾಜನೇ, ವಿರೋಚನನ ಪುತ್ರನೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ಪ್ರಭು, ಮುಂದೆ ಇಂದ್ರನಾಗುವ ಮಹಾತ್ಮನೇ, ಅಸುರರಾಜನೇ ಈ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡು.”

“ಬಲಿರಾಜ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ವಿರೋಚನಸುತ ಪ್ರಭೋ |
ಭವಿಷ್ಯೇಂದ್ರ ಸುರಾರಾತೇ ವಿಷ್ಣುಸಾನ್ನಿಧ್ಯದೋ ಭವ” ||
ಪೂಜೇಯಂ ಪುತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ

ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಆ ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದು ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕಥೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ದಾನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಬಲಿಮುದ್ದಿಶ್ಯ ದೀಯಂತೇ ಬಲಯಃ ಕುರುನಂದನ |
ಯಾನಿ ತಾನ್ಯಕ್ಷಯಾನ್ಯಾಹುಃ ಮಯೈವಂ ಸಂಪ್ರದರ್ಶಿತಂ ||

(ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ 140-57)

ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಪಗಡೆಯಾಟವಾಡಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ಪಗಡೆಯಾಟ, ಜೂಜುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅಂದು ಜಯವಾದರೆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ತಸ್ಮಾತ್ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಭಾತೇ ತತ್ರ ಮಾನವೈಃ |
ತಸ್ಮಿನ್ ದ್ಯೂತೇ ಜಯೋ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಃ ಶುಭಃ ||

ಆ ದಿನ ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಜಯವಾಯಿತು ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಜಿತಶ್ಚ ಶಂಕರಸ್ತತ್ರ ಜಯಂ ಲೇಭೇ ಚ ಪಾರ್ವತೀ ||

ಆ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹಸುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಎತ್ತುಗಳಿಗೂ ಪೂರ್ಣವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನ ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಗೋವರ್ಧನಪರ್ವತಕ್ಕೆ

ಹೋಗಲಾರದಿದ್ದವರು ಆ ಪರ್ವತದ ಚಿತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿಗ್ರಹವನ್ನಾಗಲಿ ಹಸುವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅನ್ನಗಳಿಂದಾಗಲಿ ರಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಈ ಗೋವರ್ಧನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಅನ್ನಕೂಟವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗೋವರ್ಧನಗೋಪಾಲನಿಗೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು.

ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಂಬಕ್ಕೆ ದರ್ಭೆಯ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಪಾಲೀ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಕುಶದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ವರ್ಗದ ಜನರು ಎಳೆದಾಡಿ ಜಯಗಳಿಸುವ ಆಟವನ್ನು ಆಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗದವರು ಗೆದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಜಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚತುರ್ದಶೀ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪುರ್ಣಿಮೆ ಎಂಬ ದೀಪಾವಳಿಯ ಮೂರು ದಿನಗಳನ್ನೂ ಕೌಮುದೀ ಮಹೋತ್ಸವ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂರುದಿನಗಳೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಕತ್ತಲೆದಿನಗಳು. “ಕೌಮುದೀ” ಎಂದರೆ ಬೆಳದಿಂಗಳು.

“ಚಂದ್ರಿಕಾ ಕೌಮುದೀ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ” |

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಬೆಳದಿಂಗಳ ಉತ್ಸವ ಹೇಗೆ ಬಂತು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೌಮುದೀ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ದಿನ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

“ಕುಶಬ್ಜೇನ ಮಹೀ ಜ್ಞೇಯಾ ಮುದೀ ಹರ್ಷೇ ತತಃ ಪರಂ”

ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೌಮುದೀಮಹೋತ್ಸವ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವರಿಗೂ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ದಿನ ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅಂದು ಕುಮುದಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಬಲಿಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕುಮುದಾನಿ ಬಲೇಯ ಸ್ವಾದೀಯಸ್ತೇಽಸ್ಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ |
ಅರ್ಥಾರ್ಥೇ ಪಾರ್ಥಭೂಮೌ ಚ ತೇನೈಷಾ ಕೌಮುದೀ ಸ್ಮೃತಾ ||

ಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧದ್ವಿತೀಯಾ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದಕರವಾದ ಉತ್ಸವದ ದಿನ. ಅದನ್ನು ಭ್ರಾತೃದ್ವಿತೀಯಾ, ಯಮದ್ವಿತೀಯಾ, ಭಗಿನೀದ್ವಿತೀಯಾ, ಅಥವಾ ಸೋದರಬಿದಿಗೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿವಸ ಯಮಧರ್ಮರಾಜನು ತನ್ನ ಸೋದರಿಯಾದ ಯಮುನಾದೇವಿಯ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಆಕೆಯ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಅಂದರೆ ಸೋದರಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯ ಭೋಜನ ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಯಮನಿಗೂ, ಯಮುನಾದೇವಿಗೂ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೂ ಇಬ್ಬರೂ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ಯಮಂ ಚ ಯಮುನಾಂ ಚೈವ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಂ ಚ ಪೂಜಯೇತ್ |
ಅರ್ಘ್ಯಶ್ಚಾತ್ರ ಪದಾತವ್ಯೋ ಯಮಾಯ ಸಹಜ ದ್ವಯೈಃ ||

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನೇ ಮುಂತಾದ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.

(ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಬಲಿ, ವ್ಯಾಸ, ಹನುಮಂತ, ವಿಭೀಷಣ, ಕೃಪ, ಪರಶುರಾಮ ಮತ್ತು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಇವರು ಎಂಟುಮಂದಿ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳು)

ಓ ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನೇ, ಪಾಶಹಸ್ತನೇ, ಯಮನೇ, ಅಂತಕನೇ, ಕಾಲನೇ ಈ ಸೋದರಬಿದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು, ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೋ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು, ಓ ಭಗವಂತಾ. ಓ ಯಮನ ಸೋದರಿಯೇ, ಯಮುನೆಯೇ, ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿಯೇ, ಲೋಕಪೂಜಿತೆಯೇ, ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನನಗೆ ವರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಎಂದು ಯಮ ಮತ್ತು ಯಮುನೆಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಅಂದು ಯಮುನಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಸ್ವಂತ ಸೋದರಿಯರಿರದಿದ್ದರೆ ಸೋದರಬಿದಿಗೆಯಂದು ಯಾರ ಮನೆಗೆ

ಹೋಗಿ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಸೋದರಿಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಅಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗಳು, ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗಳು, ಮುಂತಾದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಹಬ್ಬವನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಆಚರಣೆಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಕಂದಾಚಾರವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಗಾದರೂ ಸರಿಯೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಪ್ಪ ಹಾಕಿದ ಆಲದಮರಕ್ಕೆ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಳೆಯದೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪು, ಹೊಸದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಎಡೆಗೊಡಬಾರದು, ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಒಪ್ಪುವುದು ವಿವೇಕಿಗಳ ಮಾರ್ಗ. ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲೆಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 1 - ದೀಪಾವಳಿಯಂದು ಕಾರೀಟಾ ಎಂಬ ಕಹಿಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ತುಳಿದು ಜಜ್ಜಿಹಾಕುವ ರೂಢಿಯು ದೇಶದ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಅದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಹಿಯ ಹಣ್ಣು ಅನಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ನರಕದುಃಖವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಾರಾಯಣನು ನರಕಾಸುರನ ಬಲವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನರಕಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ ಘಟನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಭಕ್ತರು ನರಕದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಆ ಕಹಿಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

“ನಮೋ ನರಕಸಂತಾಪರಕ್ಷಾಮಂಗಳಕಾರಿಣೇ |

ವಾಸುದೇವಾಯ ಶಾಂತಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ||

(ನರಕಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಪ್ರಶಾಂತ ಪರವಾಸುದೇವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮೋ ನಮಃ) ಎಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವನ ದಿವ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಕರಣೆಮಾಡುವ

ಪವಿತ್ರವಾದ ಪದ್ಧತಿ ಇದು ಎಂದು ನಾವು ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ವಾಮನನು ಬಲಿಯ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ; ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಳಿಂಗ ನಾಗರವನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕಿದ; ನಟರಾಜಸ್ವಾಮಿಯು ಅಪಸ್ಮಾರ (ಅಜ್ಞಾನ, ವಿಸ್ಮೃತಿ) ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಹಾಕಿದ; ಇತ್ಯಾದಿ ದಿವ್ಯಕೃತಿಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿದೆ ಈ ಆಚರಣೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2.- ದೀಪಾವಳಿಯಂದು ದೀಪಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು? ಅದು ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಾಲದ ಅಪವ್ಯಯವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಅಪವ್ಯಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಆ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ? ಧರ್ಮವೇ? ಅರ್ಥವೇ? ಕಾಮವೇ? ಮೋಕ್ಷವೇ? ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಲಾಭಕ್ಕೂ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು.

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಸೇರಿದ ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರುವ ದೀಪಗಳ ಸಾಲನ್ನು ನೋಡುವುದು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಹಬ್ಬವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕತ್ತಲೆಯು ತೊಲಗಿ ಬೆಳಕಿನ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಕಾಶದ ಲೌಕಿಕವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ದೀಪವನ್ನು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳ ಒಳಗೆ ಹಚ್ಚಿಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಕಾಶದೀಪವಾಗಿ ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರವಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದಾರಿಹೋಕರಿಗೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದೀಪಪ್ರಕಾಶವು ಕಳ್ಳಕಾಕರು, ಕಣ್ಣುಬೇನೆ ಉಳ್ಳವರು, ಸೊಳ್ಳೆ ತಿಗಣೆ ಮುಂತಾದ ಕೀಟಗಳು, ಗೂಬೆಯಂತಹ ಹಕ್ಕಿಗಳು-ಇವರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮತ್ತು ನೇತ್ರಾನಂದಕರವಾದ ಪದಾರ್ಥವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಿದ್ರೆಯ ತಮಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವಾಗ ಅದು ಅನಿಷ್ಟವಾದರೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ದೀಪಗಳ ಪರಂಪರೆ ಎಲ್ಲ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದರೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ರಾತ್ರಿಯ ಕಗ್ಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಮಾನ್ಯತೆ ಉಂಟು.

ಆದರೆ ಅಂದು ಹಚ್ಚುವ ದೀಪಗಳು ಈ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ಕತ್ತಲೆ ತೊಲಗಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದ್ದರೆ ತುಪ್ಪದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪದಿಂದಲೇ ದೀಪ ಹತ್ತಿಸುವುದು ಮತ್ತೂ ಉತ್ತಮ. ಎಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಪೀಡಾ ಪರಿಹಾರ. ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಮಹಾಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ದೀಪಮಾಲೆಗಳಿರುವಾಗ ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಡುವ ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಬತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಂಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬರುವ ದೀಪಗಳು ಏಕೆ? ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ದೀಪಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಎಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪಗಳ ದೀಪಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಗಳ ಸೌಕರ್ಯ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಇರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಈ ದೀಪಮಾಲೆಯು

“ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಪಿ ತಜ್ಞೋತಿಃ ತಮಸಃ ಪರಮುಚ್ಯತೇ”

(ಅದು ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೂ ಜ್ಯೋತಿ, ತಮಸ್ಸನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದು)

“ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯೇ ದೀಪವದ್ವೇದಸಾರಂ” (ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯೆ ದಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಸದೃಶವಾಗಿರುವ ವೇದಸಾರವಾದ ಪರಮಾತ್ಮ)

“ಅಂತರ್ಜ್ಯೋತಿಃ ಕಿಮಪಿ ಯಮಿನಾಮಂಜನಂ ಯೋಗದೃಷ್ಟೇ”

(ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಯೋಗಿಗಳ ಒಳ ಬೆಳಕೂ, ಯೋಗದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಂಜನ,) “ದೀಪಪ್ರಕಾಶ ಶರಣಾಗತಿ ದೀಪಿಕಾಖ್ಯಾಂ” ದೀಪಪ್ರಕಾಶನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿಸುವ ದೀಪಿಕಾಸ್ತುತಿ ಇದು ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆತನ ಅಂಶಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾದೀಪಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ದೀಪಪರಂಪರೆಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೇ ಮೊದಲು ದೇವರ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಅನಂತರ ಉಳಿದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರು ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಸ್ವರೂಪಿ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು. ಅವನಿಗೆ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸುವುದು ವ್ಯರ್ಥವಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ದೇವರ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ದೀಪಹತ್ತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಉಪಚಾರ. ಅದಕ್ಕೇ “ಭಕ್ತ್ಯಾ ದೀಪಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ”. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ದೀಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ- ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ದೀಪವು ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. “ದೀಪಜ್ಯೋತಿರ್ಮೋಽಸ್ತು ತೇ” ಎಂದು ಕೇವಲ ದೀಪಕ್ಕೂ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತೇವೆ. ಯಾವುದೇ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸುವಾಗಲೂ ಅದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕೈಜೋಡಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಆದರೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೀಪಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ವಾಲೆಯ ಉದ್ದ ಅಂಗುಷ್ಠಪರ್ವದಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೊಗ್ಗಿನಂತಿರಬೇಕು. ಗೋಮೇಧಿಕ ರತ್ನದ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದು ಗಾಳಿಗೆ ಅಲುಗದೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರಬೇಕು. ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರವಾದ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿಸಲು ಬಳಸುವ ತುಪ್ಪ ಎಣ್ಣೆಗಳಿಂದ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ವಾಸನೆ ಬರಬೇಕು “ಮನೋನುಕೂಲೇ ನ ತು ಚಕ್ಷುಃಪೀಡನೇ” ಎಂದು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವು ಹೇಳುವಂತೆ ಆ ದೀಪವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬಾರದು. ಇತ್ಯಾದಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ-ಎಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಗುರುದೇವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. (ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ದೇವಾಲಯಗಳ ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ದ್ವಾರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಕೋರೈಸುವ ಅಥವಾ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆದು, ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚುವಂತಹ ಆತಂಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು ಮೇಲ್ಕಂಡ ದೀಪತತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆ ತುಂಬಿರುವುದರ ಫಲವೇ ಆಗಿದೆ.)

ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಡಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಜನ್ಮ-ಮೃತ್ಯುಗಳನ್ನು ದಾಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ದರ್ಶನವು

ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಕ. ಅಪಮೃತ್ಯುವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುತ್ತದೆ. (ಮೃತ್ಯುವಿನಾಶನೋ ದೀಪಃ-ಗೌತಮಧರ್ಮಸೂತ್ರ-ಕ್ರಿಯಾಕಾಂಡ). ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ ಅಪಮೃತ್ಯುವನ್ನು ತರುವ ದುರ್ಭಾಗ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತೆರೆಯುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ಸರ್ವಸಂತಾಪ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ಪರಮಾತ್ಮದೀಪದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೇ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಒಂದು ದೀಪವನ್ನು ದೇವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೀಪ. ಅದರಿಂದ ಮಗದೊಂದು ದೀಪ. ಹೀಗೆ ನಾನಾದೀಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಬೇಕು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ದೀಪದಿಂದ ಇತರ ವಿದ್ಯಾದೀಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಪ್ರಕಾಶ ಹರಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವೂ

ಜಲೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ಥಲೇ ವಿಷ್ಣುಃ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರ್ವತಸ್ತೋಮಕೇ |

ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಕುಲೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಮಯಂ ಜಗತ್ ||

ಎಂಬಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮಮಯವೇ ಆಗಿದೆ. “ಸತ್ತಾಮಾತ್ರಂ ನಿರ್ವಿಶೇಷಂ ನಿರೀಹಂ ಸ ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುರಧ್ಯಾತ್ಮದೀಪಃ” ಎಂಬಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದೀಪ. ಅವನಿಂದ ಅವನ ವಿಭೂತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡು ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾಮಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಈ ನಾನಾದೀಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ತಂದರು. “ವಿಶ್ವವಿಜ್ಞಾನಮಂದಿರೇ ದೀಪಮಾಲಾಸಹಸ್ರಂ ಉದ್ದೀಪಯಾಮ” ಎಂಬ ಶ್ರೀರಂಗಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಇದನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 3- ಆಕಾಶದೀಪವನ್ನು ದೀಪಾವಳಿಯ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣ?

ಉತ್ತರ:- ಅದೂ ಕೂಡ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪರಮಾತ್ಮದೀಪದ ವೈಭವವನ್ನು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಜ್ಞಾನಾಕಾಶದಲ್ಲಿ, ದಹರಾಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಹೃದಯಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತೀಕಿಸಲು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಆಕಾಶದೀಪವನ್ನು ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಇಡುವ ಸ್ತಂಭವು

ಮನುಷ್ಯದೇಹವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸ್ತಂಭವು ಪುರುಷ ಪ್ರಮಾಣ ವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಆ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಇಡುವ ಗೂಡು ಎಂಟು ದಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಎಂಟು ದ್ವಾರಗಳ ಮೂಲಕ ದೀಪಗಳ ಪ್ರಕಾಶ ಬರಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿಕಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದೀಪವು ಇಡಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ನಿಯಮಗಳೂ ಮೇಲ್ಕಂಡ ತತ್ವವನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹೃದಯದ ಎಂಟು ದಳಗಳ ಪದ್ಮ (ಅನಾಹತಚಕ್ರದ ಎಂಟು ಅರಗಳು,) ಮತ್ತು ಅದರ ಕರ್ಣಿಕಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯ ಧ್ಯಾನ ಇವುಗಳು ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿವೆ. ಅಷ್ಟದಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಂತ್ರದಿಂದ (ಈ ಮಂತ್ರದ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ಒಂದೊಂದು ದಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಡುವ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನರಕಾಂತಕ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ತಾನೇ ನರಕ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು. “ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಯೇ ವಿಷ್ಣುಮನಂತಮವ್ಯಯಂ ಹೃತ್ತದ್ರಮಧ್ಯೇ ಸತತಂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ”

ಪ್ರಶ್ನೆ 4- ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮುಂತಾದ ಪರದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ದೀಪವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ದೀಪವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮಾತ್ರ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

“ನಾರಾಯಣ ಪರೋಜ್ಯೋತಿರಾತ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಃ ಪರಃ”

“ಸ ಹಿ ದೇವಃ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ತಮಸಃಪರಮುಚ್ಯತೇ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿದೇವಿಯೂ ಜ್ಞಾನಿ, ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನೂ ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಶಂಭುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ದೀಪವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಸುರೀಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಭೂತಪ್ರೇತಾದಿಗಳಿಗೂ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಸುರರನ್ನೂ ಭೂತಪ್ರೇತಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುವವರು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ

ಮಾಡುವುದು, ದೀಪವನ್ನು ನಂದಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೀಪವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 5- ದೀಪಾವಳಿಯಂದು ದೀವಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದರೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಆ ಭಾವನೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಯಮಧರ್ಮರಾಜನು ಪಿತೃಗಳ ರಾಜನಾದ ಮಹಾದೇವತೆ. ದೀಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ದೀಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವುದು ಸಾಧುವಾಗಿದೆ. (ಪಿತೃಗಳು ದೇವವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು, ಅವರನ್ನು ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದೀಪವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಭೂತ ಪ್ರೇತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲ).

ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಇರುವ ನರಕವಾಸಿಗಳಿಗೂ ದೀಪದರ್ಶನವು ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಲೋಕಗಳು ಸಿಕ್ಕಲಿ. “ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರಮರ್ಚಮತ್ ಪವಿತ್ರಂ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತ್ ಭ್ರಾಜಮಾನಂ ಮಹಸ್ವತ್” (ಇದು ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ದ್ವಾರ. ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದ್ದು ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಜ್ಯೋತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಯುಳ್ಳದ್ದು) ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರು ತೋರಿಸುವ ದೀವಟಿಗೆಗಳ ದರ್ಶನವು ಮೃತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಲೋಕಗಳ ದಾರಿಗೆ ದೀಪವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸಾಧುವೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 6- ದೀಪಗಳಿಂದ ಆರತಿಯನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮಾಡಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ:- ದೀಪವು ಪರಮಾತ್ಮದೀಪದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ದೇವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ನೀರಾಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ದೇವರಿಗೆ ಉಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಪಾಪ ಪೀಡಾರಹಿತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಪಾಪಪರಿಹಾರ, ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯರ ಮುಂದೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಂದೆ ದೀಪವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮಂಗಳ ನೀರಾಜನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಪೂಜೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮನುಷ್ಯರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ದೀಪದರ್ಶನದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಒಳಗಡೆ ಅಥವಾ ಹೊರಗಡೆ ಕಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಪೀಡಾಕರದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀರಾಜನ ದೀಪವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ದೃಢವಾಗಿರಬೇಕು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 7-ನರಕಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲಿಗೆ ಇತ್ತು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದನೆಂಬ ಕಥೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾದನಂತರ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯದೊಡನೆ ತೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಯಿತು ಎಂಬ ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ: ವಿಮರ್ಶೆಯು ಆಧುನಿಕವಾಗಿರಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿರಲಿ, ಅದು ಸತ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು, ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ತೆಕ್ಕೆಹಾಕಿದ ವಿಷಯ ಕೇವಲ ಊಹೆಯ ವಿಷಯ, ಕಥೆಯು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದರೆ ಈ ಊಹೆಯು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿರಬಾರದೇಕೆ? ನರಕಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ನರಕಾಸುರಸಂಹಾರ ಕತೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪೂರ್ವಕಾಲದ್ದು, ಯಾವುದು ಅನಂತರಕಾಲದ್ದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಚಮತ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಆತ್ಮಲಾಭವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನರಕವು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ನರಕಾಸುರನೆಂಬ ಮೂರ್ತಾಕಾರವಾಗಿರಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ! ನರಕನನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ ಅವನ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅವುಗಳು ಆತ್ಮರತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವವನೂ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯನಾದ ಆ ದೇವದೇವನು ತಾನೇ! ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿದರೆ ನರಕಾಸುರ ಕಥೆಯು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನಾವಳಿಯಾಗದೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ ಜ್ಯೋತಿಯಾದ (ಅಂತರ್ಜ್ಯೋತಿಯಾದ) ಭಗವಂತ. ನರಕಾಸುರನು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ (ಹೊರಗಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ) ನಗರದ ರಾಜ. ಸತ್ಯಭಾಮಾಸಮೇತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು “ವೇದಾತ್ಮಾವಿಹಗೇಶ್ವರಃ” “ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ ಶ್ರುತೀನಾಂ ನಿಧಿಃ” ಎಂಬಂತೆ ಪುಣ್ಯಪಕ್ಷಿಯಾದ ಗರುಡನನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ. ಪಂಚಭೂತಮಯವಾದ ಐದು ತಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನರಕನಗರಿಯ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಪಂಚದುರ್ಗಗಳನ್ನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಭೇದಿಸಿದ. ಕೊನೆಗೆ ನರಕನನ್ನು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ದಿವ್ಯಮನಸ್ತತ್ವದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ. ನರಕನ ಉಪದ್ರವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ನಾಡೀ (ನಾರೀ) ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ, ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವಿವಾಹವಾಗುವನು ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ವಿಮರ್ಶಕರ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯದ ಅನುಭವವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಮಾನ್ಯವಾದದ್ದೇ. ಅದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯಾಗಿರುವುದೂ ಅಸಂಭವವಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 8- ನರಕಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ?

ಉತ್ತರ:- ಗ್ರಹಣ ಕಾಲ ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲ ನೀರೂ ಗಂಗೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಪವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಂಟೋ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಗ್ರಹಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಗವಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡೀವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಚತುರ್ದಶೀ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲೂ ಶಿವಶಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಧರ್ಮ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ‘ನರಕಚತುರ್ದಶೀ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪರ್ವಕಾಲವಾದ ಕೃಷ್ಣಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಂದು ನೀರು, ಅಭ್ಯಂಗದ ಎಣ್ಣೆ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಶಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾಪಪರಿಹಾರಕ ಪ್ರಭಾವ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ ಕಥೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಇದು ನರಕವಿಜಯದ ಆನಂದೋತ್ಸವ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅಂದು ಆಗ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಜ್ಞಾನಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ನರಕವಿಜಯದ ಕೊಂಡಾಟ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ಯತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 9- ದೀಪಾವಳಿಯ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದೀಪವನ್ನು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸುವುದರ ಉದ್ದೇಶ ದೂರದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣಿಸಲಿ ಎಂಬುದಷ್ಟೇ. ಈ ಸರಳವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಾಕಾಶದ ಬೆಳಕು ಇತ್ಯಾದಿ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ?

ಉತ್ತರ:- ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ತಪ್ಪು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಮೂಗಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನಾವು ಅಂತೆಯೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದೀಪಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉದ್ದೇಶವಷ್ಟೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ದೀಪದ ಬಗೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ವಿಶೇಷವಿಧಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಧಿಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ:- ಆಕಾಶದೀಪದ ಕಂಬವನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಡಬೇಕು. ಆ ಕಂಬವು ಯಜ್ಞಸ್ತಂಭದ ಆಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಮುತ್ತುಗ, ಅರಳಿ, ಕಗ್ಗಲಿ, ಬನ್ನಿ ಮುಂತಾದ ಯಜ್ಞಸಂಬಂಧವಾದ ಮರದ ಕಂಬವೇ ಅದು ಆಗಿರಬೇಕು. ಅದರ ತಲೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಕೈಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಎಂಟು ದಳಗಳ ಆಕಾರ ಬರುವ ದೀಪಯಂತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಿದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನಿರಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಿಕಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಮುಖ್ಯ ದೀಪವನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಆ ಎಂಟು ದೀಪಗಳನ್ನು ಧರ್ಮನಿಗೆ, ಹರನಿಗೆ, ಭೂದೇವತೆಗೆ, ದಾಮೋದರನಿಗೆ. ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ, ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಡುಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇತಗಳಿಗೆ-ಎಂದು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. “ಉಯ್ಯಾಲೆಯೊಡನೆ ಈ ದೀಪವನ್ನು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಅನಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂಬರ್ಥದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ದೀಪವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಆ ವಿಧಿ.

“ದಿವಾಕರೇಽಸ್ಮಾಚಲಮೌಲಿಭೂತೇ ಗೃಹಾದದೂರೇ ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣಂ |
ಯೂಪಾಕೃತಿಂ ಯಜ್ಞಯವ್ಯಕ್ತದಾರುಮಾರೋಘ್ಯ ಭೂಮಾವಥ ತಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ||
ಯವಾಂಗುಲಚ್ಚದ್ರಯುತಾಸ್ತು ಮಧ್ಯೇ ದ್ವಿಹಸ್ತದೀರ್ಘಾ ಅಥ ಪಟ್ಟಿಕಾಸ್ತು |
ಕೃತ್ವಾ ಚತಸ್ರೋಽಷ್ಟದಲಾಕೃತೀಸ್ತು ಯಾಭಿರ್ಭವೇದಷ್ಟದಿಶಾನುಸಾರೀ ||
ತತ್ಕರ್ಣಿಕಾಯಾಂ ತು ಮಹಾಪ್ರಕಾಶೋ ದೀಪಃಪ್ರದೇಯೋ ದಲಗಾಸ್ತಥಾಕ್ಷ್ಣಿ |
ನಿವೇದ್ಯ ಧರ್ಮಾಯ ಹರಾಯ ಭೂಮೈ ದಾಮೋದರಾಯಾಷ್ಟಧ
ಧರ್ಮರಾಜೇ ||
ಪ್ರಜಾಪತಿಶ್ವಠ ಸತ್ತಿತ್ಯುಭ್ಯಃ ಪ್ರೇತೇಭ್ಯ ಏವಾಥ ತಮಃಸ್ಥಿತೇಭ್ಯಃ ||

“ದಾಮೋದರಾಯ ನಮೋಽನನ್ತಾಯ ವೇದಸೇ” ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ದಾಮೋದರಾಯ ನಿವೇದಯೇತ್ || ಎಂದು ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದು ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನಾಕಾಶದೀಪದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನೇ ಜ್ಞಾನಸ್ತಂಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕಂಬವು ಪುರುಷಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿಯಿದೆ. ಅದು ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞರೂಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಂಬವು ಯಾಜ್ಞೀಯವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆಕಾಶವು ಜ್ಞಾನಾಕಾಶ. ಅಷ್ಟದಳಗಳು ಅನಾಹತ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಹಾಮಂತ್ರದ ವರ್ಣದಳಗಳ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ದೀಪವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದೀಪವಾಗಿ “ಸ ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುರಧ್ಯಾತ್ಮದೀಪಃ” ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತವು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವ ನಾರಾಯಣ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಏಳು ದೀಪಗಳು ಆತನ ದಿವ್ಯ ಪರಿವಾರದೇವತೆಗಳಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ. ಕೊನೆಯದು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಾ “ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರಮರ್ಚಿಮತ್ಪವಿತ್ರಂ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಕೊಂಡಾಡುವ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇತಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂಬ

ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ಮೂರನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಉತ್ತರವು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳು ಅರ್ಥಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಫಲವು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಪವಾದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 10- “ಜೂಜು ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದುವು ಮಹಾವ್ಯಸನಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನು ನಳಮಹಾರಾಜ, ಪಾಂಡು, ಧರ್ಮರಾಜ, ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜರಂತೆ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಹಿತವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಪಗಡೆಯಾಟದ ಜೂಜನ್ನು ಆ ಪುಣ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಆಡಬೇಕೆಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಏಕೆ ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ? “ತಸ್ಮಾದ್ಯೂತಂ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಭಾತೇ ತತ್ರಮಾನವೈಃ ಮನುಷ್ಯರು ಪಗಡೆ ಆಡುವುದಿರಲಿ, ಜಗನ್ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರೇ ಅಂದು ಜೂಜಾಡಿದರು. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಗೆದ್ದಳು ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುವುದು ನಗೆಪಾಟಲಿನ ವಿಷಯವಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ದುಷ್ಟವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೂ ಆರೋಪಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ? (“ಕಾರ್ತಿಕೇ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷೇತು ಪ್ರಥಮೇಹನಿ ಸತ್ಯವಾನ್ ; ಚಿತ್ತಶ್ಚ ಶಂಕರಶ್ಚಾತ್ರ ಜಯಂ ಲೇಭೇ ಚ ಪಾರ್ವತೀ”-ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ)

ಉತ್ತರ: ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಪಗಡೆಯಾಟವಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ದೋಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷದ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪಗಡೆಯಾಟದ ವಿನೋದದ ಸುಖವನ್ನು ಬಂಧುಮಿತ್ರರು ಅನುಭವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆಟವು ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಂಪತ್ತು, ಮಾನ, ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜೂಜಿನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದಾಗ ಅದು ಭಯಂಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರದಂತೆ ಆ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ಆಟವನ್ನು ಆಡಬಹುದು.

ಮನುಷ್ಯರು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಪಗಡೆಯಾಟ ಆಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಜಗನ್ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರಿಗೂ ಈ ಲೌಕಿಕವಾದ ಕ್ರೀಡೆಯ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಅಂಟಿಸಬಹುದೇ? ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ವ್ಯಾಮೋಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಅವಾಪ್ತಸಮಸ್ತಕಾಮರು, ಪರಮಾನಂದದಲ್ಲಿ

ರಮಿಸುವವರು. ಆದರೆ ನಾವು ಆಟವನ್ನು ಆಡುವಾಗ “ಇದು ನಮ್ಮ ಆಟವಲ್ಲ, ದೇವರು ಆಡುವ ಆಟ” ಎಂದು ನಾವು ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೇ ಜಗನ್ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಆಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಸಂಜೀವಿತವಾದ ಪಗಡೆಯಾಟವು ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದು. ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪಗಡೆಯ ಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಅವರು ಪಗಡೆಯಾಟ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಜೀವಗಳು ಆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಕಾಯಿಗಳು. ಪುಣ್ಯಪಾಪರೂಪವಾದ ಜೀವಿಗಳ ಕರ್ಮಗಳು ಪಗಡೆಯ ದಾಳಿಗಳು. ಜಗತ್ತಿನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಆ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಆ ದಾಳಿಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಾಯಿಗಳು ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ನೆಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ (ಅಂದರೆ ಮೃತ್ಯುವಶವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.) ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಿಗಳು ಹಣ್ಣಾಗಬೇಕು. ಕೆಲವು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತವೆ (ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ). ಇಂತಹ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಟವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ಕಾಯಿಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವರ ಪವಿತ್ರಸ್ಮರಣೆಯೊಡನೆ ಆಟವಾಡುವ ದಿವ್ಯಭಾವವು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

“ಪಶ್ಯಂತೀಷು ಶ್ರುತಿಷು ಪರಿತಃ ಸೂರಿಬೃಂದೇನ ಸಾರ್ಥಂ |
ಮಧ್ಯೇ ಕೃತ್ಯ ತ್ರಿಗುಣಫಲಕಂ ನಿರ್ಮಿತಸ್ಥಾನಭೇದಂ ||
ವಿಶ್ವಾಧೀಶಪುಣಯಿನಿ ಸದಾ ವಿಭ್ರಮದ್ಯೂತವೃತ್ತಾ |
ಬದ್ಧಾ ಜೀವಾ ದಧತಿ ಯುವಯೋರಕ್ಷತಾರಪುಚಾರಃ ||”

(ವೇದಗಳು ದಿವ್ಯಸೂರಿಗಳೊಡನೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಆಡುವ ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳುಳ್ಳ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪಗಡೆಯ ಹಾಸಿನ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ವಿಲಾಸದ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಓ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪಗಡೆಯಾಟದ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ದಾಳಿಕಾಯಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತಾರೆ.) ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಸ್ತುತಿವಚನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯ ದಿವಸ ಆಡಿದ ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೇ ಗೆಲುವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬ ಪುರಾಣವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು? (ತತೋಽಹಂ ಶಂಕರೋ ದುಃಖೀ ಗೌರೀ ನಿತ್ಯಸುಖೋಷಿತಾ | ತಸ್ಮಾತ್ ದ್ಯೂತಂ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಭಾತೇ ತತ್ರ ಮಾನವೈಃ | ತಸ್ಮಿನ್ ದ್ಯೂತೇ ಜಯೋ ತಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಃ ಶುಭಃ”) ಎಂದರೆ ಶಿವಶಕ್ತಿಗಳ ಭಕ್ತರಕ್ಷಣ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು ಶಿವ, ಲೌಕಿಕಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವಳು ಶಕ್ತಿ, ಆದುದರಿಂದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಜಯವಾದರೆ ಲೌಕಿಕಸಿದ್ಧಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಶುಭಸೂಚನೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಆ ಪುರಾಣವಾಕ್ಯವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಹೇಳುವಂತೆ ಪುರಾಣಗಳು ಮಿತ್ರಸಮ್ಮಿತ. ಅಂದರೆ ಗೆಳೆಯನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಥೆ, ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಸಾಮತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ತತ್ವವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರ ಪಗಡೆಯಾಟದ ಲೀಲೆ ಎಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 11- ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ, ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕಳುವುಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡುವುದು, ಮತ್ತು ಕಳುವಿನಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತರ್ಕಾರಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳಿವೆ, ಇದು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಇದು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಕದಿಯುವ ವಿನೋದದ ಆಟ. ಬಂಧುಮಿತ್ರರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕದಿಯುವ ಆಟವನ್ನು ಸೀಮಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿನೋದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಈ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದ್ದು ಎಲ್ಲರೂ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಂದು ಚಲಾಯಿಸಿದರೆ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳತನದ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಳ್ಳರೇ. ಇದಲ್ಲದೇ ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಈ ವಿನೋದವು 'ಅತಿ' ಆಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 12- ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕುಶ ಅಥವಾ ಕಾಶದ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಮಾರ್ಗಪಾಲಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಇದರ ಕೆಳಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಹಿತರಾದ ರಾಜರು, ಇತರ ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಆಕಳುಗಳೊಡನೆ ನುಸುಳಿಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಬೇರೊಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಈ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಜಾಮುಖ್ಯರೊಡನೆ ಅದನ್ನು ತೊಯ್ದಾಡುವ ಆಟವನ್ನೂ ಆಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಗೆದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಶುಭವಂತೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಕುಶವು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರಾತ್ಮಕವಾದ ದಿವ್ಯವಾದ ಹುಲ್ಲು, ಅದರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹಗ್ಗದ ಕೆಳಗೆ ನುಸುಳುವ ಪದ್ಧತಿಯು ತಾವು ಆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಭಕ್ತರು, ಅವರ ಅಡಿಯಾಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಯಾವು ಯಾವುದೋ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೇಳದೆ ಕುಶ ಮತ್ತು (ಅದು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ) ಅದರ ಜಾತಿಗೇ ಸೇರಿದ ಕಾಶ ಎಂಬ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿನೋದವಿದೆ. ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೊಯ್ದಾಡುವ ಆಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು ರಾಜ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾವರ್ಗದವರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹಮಾರ್ಗವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸೋತು ಯಾರು ಗೆದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಂತೋಷವೇ. ಆಟದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸೋಲಾಗಿ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಗೆ ಜಯವಾದರೆ ಅದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವೇ ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 13- ನರಕಾಸುರನನ್ನು ನಾರಾಯಣನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಎಂಬ ಕಥೆಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನಂತರ ಮಹಾಭಾರತಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನರಕನು ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಅವನಿಂದ

ನರನಾರಾಯಣ ದ್ವೇಷದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಹತಸ್ಯ ನರಕಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಕರ್ಣಮೂರ್ತಿಮುಪಾಶ್ರಿತಃ |

ತದ್ವೈರಂ ಸಂಸ್ಕರಣ್ ವೀರ ಯೋತ್ಸ್ಯತೇ ಕೇಶವಾರ್ಜುನ ||

(ವನಪರ್ವ, 252-20)

ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ನರಕ ಎನ್ನುವುದು ನರರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ದುಷ್ಟವಾದ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿ. (ನರಾನ್ ಕಾಯತೀತಿ ನರಕಃ) ಪಾಪಸ್ವರೂಪವಾದುದು. ಪವಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಅರ್ಥವು ಸರ್ವಕಾಲಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದಲೇ ಪಾಪನಾಶನ ಆಗುವುದು ಎಂಬುದು ಮೊದಲನೇ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಆ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯು ನರಕಾಸುರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ನಾರಾಯಣನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಎಂಬುದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನರಕಾಸುರನು ದುಷ್ಟತನದ ಕರ್ಮಶೇಷದಿಂದ ಕರ್ಣನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ನಾರಾಯಣನ ಸಖ ನರನೇ ಆದ ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲೆ ವೈರ ಸಾಧಿಸಿದ. ಅರ್ಜುನನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದಾಗ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ದುಷ್ಟವಾದ ನಾರಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯು ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿತು. ಕರ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಮೂರನೆಯ ಹೇಳಿಕೆಯ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ನರಕಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ನರಕನ ವೃತ್ತಾಂತವು ಮಧ್ಯದ ಹೇಳಿಕೆಯ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 14-ವಾಮನ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರ ಕಥೆಯು ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಮಹಾತ್ಮ ಸತ್ಯಸಂಧ, ಉದಾರ. ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ವಾಮನ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ. ಇಂತಹ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದು ಕೃತಘ್ನತೆ, ಮೋಸ

ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇದು ದೈವ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಇಂತಹ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಅಂದು ಮಾಡಬೇಕೇ?

ಉತ್ತರ:- ವಾಮನ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ವೃತ್ತಾಂತವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಕಥೆ. ಕಥೆಯ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮದ ಗಂಧವು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಇಲ್ಲ. ವಾಮನ- ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರವು ಕೇವಲ ಅನುಗ್ರಹರೂಪವಾದ ಅವತಾರ. ಬಲಿಯು ಇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದ. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಸ್ವಾಮಿಯು ಬಲಿಯಿಂದ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅದರ ಹಕ್ಕಿನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ. ಇದು ಭಕ್ತನಾದ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ. ಬಲಿಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಪಾದವನ್ನು ಇರಿಸಿ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸುರಭಾವವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ. ಅವನನ್ನು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಇದು ಬಲಿಯ ಮೇಲೆ ಮಹಾನುಗ್ರಹ. ಬಲಿಗೆ ಇಂದ್ರರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯ ವಾಸನೆ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರಲೋಕ ದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಪಾತಾಳಲೋಕದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾಗಿ ಭಗವಂತನು “ಬಲೇರ್ವಾರಿ ಗದಾಪಾಣಿಃ” ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ನಿಂತು ಅವನಿಗೆ ಮಹಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದವು ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಏರಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕಮಂಡಲದ ತೀರ್ಥದಿಂದ ತೊಳೆದಾಗ ಅದು ದಿವ್ಯಗಂಗೆಯಾಯಿತು ಎಂದು ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. “ಆದಾವಾದಿಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ನಿಯಮವ್ಯಾಪಾರಪಾತ್ರೇಜಲಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪನ್ನಗಶಾಯಿನೋ ಭಗವತಃ ಪಾದೋದಕಂ ಪಾವನಂ” ಎಂದು ಶ್ರೀಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರು ಈ ಗಂಗಾಜನಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೂ ಅನುಗ್ರಹ. ಹೀಗೆ ವಾಮನ-ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರವು ಕೇವಲ ಅನುಗ್ರಹ ಪರಂಪರೆಯ ಅವತಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಬಲಿಯನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ನಾವೇಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆಪಾದಿಸಬೇಕು? ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹಪಡೆದ ಸ್ವಯಂ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಭಗವಂತನ ಆ

ದಿವ್ಯಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿ ಪರಮಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತನಾದ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇತರರು ಏಕೆ ಭಗವಂತನ ಆ ದಿವ್ಯವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಂದಿಸಬೇಕು? ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದ ಭಗವಂತನನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಪಡೆದ ಭಾಗವತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬಲಿಶಾರ್ವಭೌಮನನ್ನೂ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ನಾವು ಅಂದು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 15. ವಿಷ್ಣುವು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದು ಸರಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪೋಣ. ಆದರೆ ಬಲೀಂದ್ರನೊಡನೆ ನೇರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನ ಹಕ್ಕಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ಯಾಚನೆಮಾಡಿ ದಾನಪಡೆದು, ದಾನಕೊಟ್ಟವನನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ್ದು ಮಹಾ ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಬಲಿ-ವಾಮನರ ಕಥೆಯು ತಾತ್ವಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ದಿವ್ಯರೂಪಕವೇ ಹೊರತು ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದ ಘಟನೆಯ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳ ಅಳತೆಗೋಲು ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ವಾಮನನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯವೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 16 - ಏಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿಲ್ಲ ? ದಾನ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳಿದ್ದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಅವನು ಬಲಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ತಳ್ಳಿದ ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು, ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಬಲಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಆಸುರಭಾವವು ತೊಲಗಿ ಅವನ ಉದ್ಧಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉದ್ಧಾರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಅಂತಃಕರಣದ ಅನುಭವದ ಮಾತಿಗಿಂತ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡೆದ ಮತ್ತು ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಇತರರು ಅನ್ನುವುದೇ ಅನ್ಯಾಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 17 - ಅದನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಬಲಿಯ ಉದ್ಧಾರವೆಂದೇ

ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೆ ಬಲೀಂದ್ರನೊಡನೆ ನೇರವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಏಕೆ ಅನುಸರಿಸಲಿಲ್ಲ?

ಉತ್ತರ: ಇಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಸವಾಲಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಬಲಿಗೆ ತಕ್ಕಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಅವನಿಂದ ಅಪಹೃತವಾಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ದಂಡಧರನು (ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು) ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ 'ವಿಷ್ಣುವು ಅನುಸರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ ತಪ್ಪು. ಆತನು ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು' ಎಂದು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಬಲಿಯೇ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಮಾರ್ಗವು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಮಾರ್ಗವು ಸರಿಯೇ? ತಪ್ಪೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಅದರ ಫಲದಿಂದಲೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎರಡೂಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವು ನೋವುಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಹಾಲಾಭವಾಗಿದೆ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅವನ ಹಕ್ಕಿನ ರಾಜ್ಯ ದೊರೆತಿದೆ. ಬಲೀಂದ್ರನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರದಮನವಾಗಿ ಆತ್ಮಲಾಭವಾಗಿದೆ. ಇಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ವೈಭವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುತಲಲೋಕದ ಅಧಿಪತ್ಯ ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಿದೆ "ಸುತಲಂ ಸ್ವರ್ಗಭಿಃ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯಂ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ". ಮುಂದೆ ಇಂದ್ರಪದವಿಯೇ ದೊರೆಯುವ ಭರವಸೆ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಆತನಿಗೆ ದೊರಕಿದೆ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಆಸುರಭಾವವು ಅವನನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಮುಟ್ಟದಂತೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸ್ವಯಂ ಭಗವಂತನೇ ಅವನ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಸುರರು ಅವನ ಶಾಸನವನ್ನು ಮುರಿಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವು ಆತನಿಗೆ ಬೆಂಗಾವಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅತಿಶಯ ಸುಖವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 18 - ಆದರೂ ವಿಷ್ಣುವು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದು ಮೋಸದ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲವೇ ?

ಉತ್ತರ: ಅದು ಮೋಸವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ರೋಗಿಯ ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ವೈದ್ಯರು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಮಾಡುವ ಮೋಸದಂತೆ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಿಹಿ ಔಷಧ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಕವಚ ಹಾಕಿದ ಕಹಿ ಔಷಧದ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ರೋಗಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಮೋಸವೇ ಆದರೂ ಅದರಿಂದ ರೋಗಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 19 - ಈ ಉತ್ತರ ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾಚನೆಯು ತುಂಬಾ ಹೀನಾಯದ ಕೆಲಸ. ಯಾಚಕನು ಹುಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಹಗುರ. ಹತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಹಗುರ. ಅಂಥಾ ಹೀನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಲೋಕೇಶ್ವರನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಮಾಡಬಹುದೇ?

ಉತ್ತರ: ಅಂಥಾ ಹೀನವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಲೋಕೇಶ್ವರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವೇ ಆದರೂ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದಾರಭಾವನೆಯಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸಜ್ಜನಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ, ಮಹಾಪುರುಷರಿಗೆ, ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಧ್ಯ. ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವನು ಸಜ್ಜನರಿಗೂ ಮೂರ್ಧನ್ಯನೇ ಸರಿ. “ಏತೇ ಸತ್ಪುರುಷಾಃ ಪರಾರ್ಥಘಟಕಾಃ ಸ್ವಾರ್ಥಾನ್ವರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯೇ”

ಇದು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದ ನೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತರ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಲೋಕೋತ್ತರನಾದ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಲೋಕನ್ಯಾಯ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಅಳೆದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದೇ ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 20- ಬಲಿವಾಮನರ ಕಥೆಯು ಯಾವ ತತ್ವರಹಸ್ಯವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ?

ಉತ್ತರ: ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಯೋಗಿ ಶ್ರೀರಂಗರು ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು:

ಬಲಿಸಾರ್ವಭೌಮನು “ಸಾವಿರಾರು ಆಸುರೀ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಾನು ಆಶ್ರಯ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷ್ಣುವು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಕೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಏಕೆ ನಿರಾಕರಿಸಲಿ? ಅವನಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ವಾಗ್ದಾನ

ಮಾಡಿದನು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮಾನದಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿದನು. ವಾಮನ ವಿಷ್ಣುವು ಒಡನೆಯೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಹಾಪಾದಗಳಿಂದ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವರ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಬಲಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ. ನಮ್ಮ ಹೃದಯವೇ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಯ ಸ್ಥಾನ. “ಶ್ರದ್ಧಾಪತ್ನೀ ಶರೀರಮಿಧ್ಮಮುರೋ ವೇದಿಃ” ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿರಬೇಕಾದ ಆಸುರೀಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜೀವವು ಹೃದಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಡೀ ಶರೀರವೇ ಆಸುರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಮನನಾಗಿರುವ ಅಂಗುಷ್ಠ ಮಾತ್ರನಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. (‘ಮಧ್ಯೇ ವಾಮನಮಾಸೀನಂ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಉಪಾಸತೇ’.) ಭಗವಂತನ ಶಕ್ತಿಯು ತನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ತಡ, ಅದನ್ನು ಭಾವಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅದು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇಡೀ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ವಿಷ್ಣುಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಆಸುರೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದಮನಮಾಡಿ ಅದರ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿರುವ ಆಸುರೀಶಕ್ತಿ ರಾಜನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಭಗವತ್ಜ್ಯೋತಿಯು ದ್ವಾರರಕ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಬಲಿಯು ಅಸುರದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ತನ್ನ ಅಸುರಭಾವವನ್ನು ಈಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜ್ಯೋತಿರ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಆನಂದಪುಲಕಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಜ್ಯೋತಿಯ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಅಸುರನಾಗಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಈ ಕಥೆಯು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅವನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜೀವದ ಆಸುರೀ ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ದೈವೀ ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ತತ್ವದ ಕಥೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ವ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ.”

ಪ್ರಶ್ನೆ 21 - ಎಷ್ಟಾದರೂ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅಸುರ. ಆಸುರೀಸಂಪತ್ತಿನ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರ ಬದಲು ಆ ಪಾಡ್ಯಮಿಯಂದು ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಏಕೆ ಪೂಜಿಸಬಾರದು?

ಉತ್ತರ: ಭಗವಂತನನ್ನು ಅಂದು ಪೂಜಿಸುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂದು ಬಲಿಸಾರ್ವಭೌಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಲಿಯು ಅಸುರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ

ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಪಾದವನ್ನು ಒತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಆಸುರೀಭಾವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನಂತೆ ಪರಮ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಭಕ್ತರು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭಗವನ್ಮಯವಾಗಿ “ಜ್ಞಾನೀತ್ವಾತ್ಮೈವ ಮೇ ಮತಂ” “ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಜೀವನವೇ ತನ್ನ ಜೀವನಂ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ತಿಳಿಯ ತಾಂ ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಹೃದಯಕಮಲದೊಳ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ತಾನಿರುತಿರ್ಪೆನು” ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿರುವಂತೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಆತ್ಮಭೂತರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಭಗವಂತನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತರ ಆರಾಧನೆಯು ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ‘ವಿಷ್ಣೋರಾರಾಧನಾತ್ಮೋಕ್ತಂ ತದೀಯಾರಾಧನಂ ಪರಂ’ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಬಲೀಂದ್ರನು ಮಹಾಭಕ್ತೋತ್ತಮ, ಭಾಗವತೋತ್ತಮರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸ್ಮರಿಸುವ

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನಾರದ ಪರಾಶರ ಪುಂಡರೀಕ
ವ್ಯಾಸಾಂಬರೀಷ ಶುಕಶೌನಕ ಭೀಷ್ಮ ದಾಲ್ಮಾನ್ |
ರುಕ್ಮಾಂಗದಾರ್ಜುನ ವಸಿಷ್ಠ ವಿಭೀಷಣಾದೀನ್
ಧನ್ಯಾನಿಮಾನ್ ಪರಮಭಾಗವತಾನ್ ಸ್ಮರಾಮಿ ||

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ‘ವಸಿಷ್ಠ’ ಎಂಬ ಪದದ ಬದಲಿಗೆ ‘ಬಲೀಂದ್ರ’ ಎಂಬ ಪಾರಾಂತರವು ಇದೆ. ಆತನು ಪರಮಭಾಗವತಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಪುರಾಣಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಭಕ್ತಿಯೋಗಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಕುಲ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉತ್ಕರ್ಷ, ನಿಕರ್ಷಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಕುಲ, ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯರೇ. ಜಾತಿ, ಲಜ್ಜೆ, ಭಯ ಮುಂತಾದ ಪಾಶಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದ ಬಲಿಯನ್ನು ಅವನು ಅಸುರ ಜಾತಿಯವನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಡೆಗಣಿಸುವುದು ಭಗವದಪಚಾರ. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಅವನನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿನ ಆ ಪರ್ವದಿನದಂದು ಪೂಜಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವನು ಇಂದು ಬರುವನು. ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ದಯಮಾಡಿಸುವ ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ

ಅಂದು ರಾಜಪೂಜೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಮನುಷ್ಯರು ಪುಣ್ಯಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ತುಂಬಾ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 22 - ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆವಾಹನಮಾಡಿ ಆರಾಧಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರೊಳಗೆ ಗೋಪುರದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಗಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಬಲೀಂದ್ರನೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೇ? ಸಗಣೆಯನ್ನು ಭಾಗವತೋತ್ತಮನೂ ರಾಜಾಧಿರಾಜನೂ ಆದ ಆ ಮಹಾಪುರುಷ ಬಲೀಂದ್ರನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಆತನಿಗೆ ಅವಮಾನವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಬಲೀಂದ್ರನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಉಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸಗಣೆಯನ್ನು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂದು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಗಣೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಕಾರವಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 23- ಕೋಟೆಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಲೀಂದ್ರನ ಪೂಜಾಬಿಂಬಕ್ಕೆ ಸಗಣೆಯೆಂಬ ಕಶ್ಮಲದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ಬಳಸಬೇಕು!

ಉತ್ತರ: ಹಸುವು ಆಗತಾನೇ ಹಾಕಿದ ಶುದ್ಧವಾದ ಸಗಣೆಯು ಪವಿತ್ರವಾದ ಪದಾರ್ಥ. ಅದರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶ, ಗಂಧ, ಲೇಪನ ಮತ್ತು ನಿಯತವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸೇವನೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಪವಿತ್ರವೇ. ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಲದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಆ ಗೋಮಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಂಧ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕದ್ರವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಪವಿತ್ರವಾದ ಪಂಚಗವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಸೇರಿ

“ಯತ್ತ್ವಗ್ನಿಗ್ನಿತಂ ಪಾಪಂ ದೇಹೇ ತಿಷ್ಠತಿ ಮಾಮಕೇ |

ಪಂಚಗವ್ಯಪ್ರಾಶನಂ ತತ್ ದಹತಗ್ನಿರಿವೇನ್ದ್ರಸಮ್ ||

ಎಂಬಂತೆ ತ್ವಕ್ಕು, ಅಸ್ಥಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉಂಟು, “ಗಂಧದ್ವಾರಾ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಾ ಪವಿತ್ರವಾದ

ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಬಲೀಂದ್ರನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಪೂಜಾಬಿಂಬವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 24 - ಬಲೀಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಹೊನ್ನು ಹೊನ್ನು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆವರಕೆ (ಹೊನ್ನಾವರಕೆ) ಹೂವುಗಳನ್ನು ಎರಚುವ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪುಷ್ಪವನ್ನೇ ಏಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು?

ಉತ್ತರ: ಈ ಪದ್ಧತಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಆ ಮಹಾಪ್ರಭುವಿಗೆ ಉಪಚಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು. ಇದು ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಪ, ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಸುವರ್ಣ (ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ) ಪುಷ್ಪವನ್ನಾಗಿ ಆವರಕೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊನ್ನಾವರಕೆಯ ಹೂವು ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಒಂದು ದ್ರವ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರ ಬಣ್ಣ ಚಿನ್ನದಂತೆಯೇ ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ತಂಪನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ತಾಪವನ್ನೂ ಪಾಪವನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕೇವಲ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಗುಣಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ಅದು ಹೊನ್ನಿನಂತೆಯೇ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪಿತ್ತವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಪವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ತಂಪನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಸೇವನೆಯು ಅಧಿವ್ಯಾಧಿ ಪರಿಹಾರಕ, ಪುಷ್ಟಿಕರವಾಗಿದೆ. ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ, ತುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಮೂಲ್ಯರೂಪಗುಣಸಂಪತ್ತನ್ನುಳ್ಳ ಹೊನ್ನಾವರಕೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಭೌಮನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಪುಷ್ಪದ ಉಪಹಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎರಚುತ್ತಾ, ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಹೃದ್ಯವೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 25 - ಬಲೀಂದ್ರಪೂಜೆಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಬಲೀಂದ್ರನ ವಿಗ್ರಹದ ತಲೆಯನ್ನು ಮುಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ “ಬಲೀಂದ್ರ ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ, ಗೋವಿಂದ, ಗೋವಿಂದ” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ವಿಗ್ರಹದ ಕತ್ತನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವುದು ಮಹಾಪಚಾರವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಆತನ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿ) ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ

ದೋಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ತತ್ತ್ವವೇ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಗ್ರಹದ ಕತ್ತನ್ನು ಮುರಿಯದೆ ಅದನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಇರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದು ಆವಾಹಿತನಾದ ದೇವತೆಯ ಒಂದು ಮಂಗಲಮಯವಾದ ಉಪಸ್ಥಾನದ (ಉದ್ವಾಸನೆಯ) ಸಂಕೇತ. “ಶೋಭನಾರ್ಥಂ ಪುನರಾಗಮನಾಯ ಚ” “ತಮಗೆ ಮಂಗಲವಾದ ಯಾತ್ರೆಯಾಗಲಿ, ಮತ್ತೆ ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಪೂಜೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು”. ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಈ ಉದ್ವಾಸನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಬಲಿಸಾರ್ವಭೌಮನು ಅಂತರ್ಮುಖನಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತಶ್ರೇಷ್ಠ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೊರಮುಖವಾಗಿ (ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ) ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಇದ್ದ. ಇದು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪುನಃ ಸ್ವಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಅಂದರೆ ಒಳಮುಖನಾದ (ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖನಾದ, (ಪ್ರಾಬ್ಧಿಮುಖನಾದ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬಲೀಂದ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸ್ವಧಾಮ, ತನ್ನ ಲೋಕ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಭಾವನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನಾಮವನ್ನು ತಾನೇ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋದ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನಾಮದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲ.

“ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಬಲಿವ್ಯಾಸಃ ಹನುಮಾಂಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಃ |

ಕೃಪಃ ಪರಶುರಾಮಶ್ಚ ಸಪ್ತೈತೇ ಚರಜೀವಿನಃ” ||

ಎಂಬಂತೆ ಬಲೀಂದ್ರನು ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವನು. ಜ್ಞಾನಬಲದಿಂದಲೂ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು. ಇಂಥಾ ಮಹಾಯೋಗಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು?

ಪ್ರಶ್ನೆ 26- ಬಲಿಪಾಡ್ಯಮಿಯ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸೋದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಇದು ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಭಾವಿಸುವ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಪದ್ಧತಿ. ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ದಿನವಾದರೂ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ಸಂಧಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಯೋಗ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಮ ಯಮನೆಯರ ಪಾತ್ರವೇನು? ಅವರನ್ನು ಏಕೆ ಅಂದು ಪೂಜಿಸಬೇಕು? ಅದು “ಸೋದರ ಬಿದಿಗೆ” ಆಗಿರುವುದು ಸರಿಯೇ. ಆದರೆ “ಯಮದ್ವಿತೀಯ” ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ?

ಉತ್ತರ:- ಯಮನು ಅಂದು ತನ್ನ ಸೋದರಿಯಾದ ಯಮುನಾದೇವಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಆಕೆಗೆ ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿದ. ಆ ದಿವ್ಯ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ಸಂಧಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾವನೆ ಮಾಡಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಅದು ಯಮದ್ವಿತೀಯೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ವಿವರಿಸಿದೆ. ಅದರ ತತ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 27 - ಹೇಗಾದರೂ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಬಾರಿ ಸಂಧಿಸಲೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತಂದಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಅದು. ಸುಮ್ಮನೆ 'ಸೋದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ' ಎಂದರೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ಸಬೂಬು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯೆಂದು ಹೆದರಿಸಿ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸರಳವಾದ ಉತ್ತರ. ಅದು ಯಮ ಯಮುನೆಯರು ಸಂಧಿಸಿದ ದಿನವೆಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಆ ವಿಧಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾದ ವಿಧಿ. ಧರ್ಮದ ವಿಧಿಯೆನ್ನುವುದು ಹೆದರಿಕೆಯ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದುದು.

ಸೋದರ ಬಿಡಿಗೆಯು ಕೇವಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದು ಸೋದರಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಿಂದು ತೇಗಿ ಉಡುಗೊರೆಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು ಎಂದೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಮ ಯಮುನೆಯರು ಸಂಧಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ. ತತ್ವಾರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರು ಒಂದು ದಿನ ಸಂಧಿಸಿದ್ದು ಸಂತೋಷದ ಭಾವವನ್ನು ತರುವ ಭೌತಿಕವಾದ ರಮಣೀಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಯಮ ಯಮುನೆಯರು ಯಾರು? ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ತತ್ವಾರ್ಥ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂತೋಷವೂ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಯಮ ಯಮುನೆಯರು ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪನೂ "ಆರೋಗ್ಯಂ ಭಾಸ್ಕರಾದಿಚ್ಛೇತ್" ಎಂಬಂತೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ, ಮಹಾದೇವತೆಯೂ ಆಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಸುಪುತ್ರ

ಸುಪುತ್ರಿಯರು-ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಮನು ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ದಂಡನೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ-ಘೋರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಮುನೆಯು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತಾರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ದೇವರಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನಪಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಭಕ್ತರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು, ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಮೃದುವಾದ ಮತ್ತು ರಮಣೀಯವಾದ ವೃತ್ತಿ. ಅಣ್ಣನದು ನರಕಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುವ ವಜ್ರಕರೋರವಾದ ವೃತ್ತಿ. -ತಂಗಿಯದು ಜನರಿಗೆ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಕುಸುಮ ಸುಕುಮಾರವಾದ ವೃತ್ತಿ. ಆದರೆ ಅವರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬನೇ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳು, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ವಂಶದ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಪುತ್ರಪುತ್ರಿಯರು ಅಂದು ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಮೂಲವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಮಧ್ಯೇಮಧ್ಯೇ ತಾವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದೆವು? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಎಂಬ ತತ್ವವು ಇಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಯಮನ ವೃತ್ತಿಯು ಘೋರವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅದು ಕೂಡಾ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಅನುಶಾಸನದ ಪಾಲನೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವತ್ತೇವೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಮೃದುವಾಗಿರುವ ಯಮುನಾದೇವಿಯ ವೃತ್ತಿಯೂ ದಿವ್ಯಮೂಲವಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪ ಅನುಶಾಸನಗಳ ಪಾಲನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಿಗ್ರಹ ಅನುಗ್ರಹ ಎಂದು ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯ ಪಾಲನೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎರಡೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಎಂಬ ತತ್ವ ಯಮ ಯಮುನೆಯರಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನಮಗೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಧಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಪಾಲನೆಯ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಮೂಲವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಾಗಲಿ, ದೇವತೆಗಳಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಕರ್ತವ್ಯವು ಕಠೋರವಾಗಿರಲಿ ಮೃದುವಾಗಿರಲಿ ಅದು ದೈವಾಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬ ತತ್ವದ ಪಾರವೂ ನಮಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ತೊಡಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಪಾಪಪರಿಹಾರಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯಫಲವಾದ ಸುಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಮನಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಎರಡೂ ಅಂದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಯಮಯಮುನಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸೋದರಸೋದರಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾವನೆ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿ ತುಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 28 - ಯಮನು ಘೋರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮತ್ತು ಘೋರರೂಪ ದೇವತೆಯಲ್ಲವೇ? ನರಕದಲ್ಲಿ ದಯೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಣಿಸಲು ಅಸದೃಶವಾದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವವನಲ್ಲವೇ? ಅಂತಹ ನಿರ್ದಯ ಮತ್ತು ಘೋರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ದೇವತೆಯ ಪೂಜೆ ಕೇವಲ ಭಯಮೂಲವಾದುದಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಯಮನು ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಭೀಕರನಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಧರ್ಮರಾಜನಾಗಿ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಪಕ್ಷಪಾತರಹಿತನಾದ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ. ಅವನು ದಯಾಮೂರ್ತಿಯೂ ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾಪಿಗಳ ಪಾಪಕರ್ಮವು ಕಳೆದುಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗಲಿ ಎಂಬ ದಯೆಯಿಂದಲೇ ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಪರಮಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ ಭಾಗವತವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನು ನಚೀಕೇತನಿಗೆ ಪರತತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಎಂದು ಕಠೋಪನಿಷತ್ತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಮಹಾದೇವತೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಂದು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು.

ಸೋದರನು ತನ್ನ ಸೋದರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸೋದರಿಯು ತನ್ನ ಸೋದರನಿಗೂ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು, ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ, ಭೋಗಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು

ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಮಯಮುನೆಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಬಲಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುಂತಾದ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಅಂದು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 29 - ಋಗ್ವೇದದ ಹತ್ತನೇ ಮಂಡಲದ 10ನೇ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಯಮ ಯಮಿಯರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೂ ಈ ಯಮದ್ವಿತೀಯಾ ಪರ್ವದ ಕಥೆಯು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಮ ಯಮಿಯರು ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರಾದರೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಿಂದೂ ಆರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರ ವಿವಾಹ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯಿದೆ-ಎಂಬ ಟೀಕೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಖಂಡಿತ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅದು ಸರಿಯೇ? ತಪ್ಪೇ? ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಆಚರಣೆಯೆಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಆದರ್ಶವಲ್ಲ. “ನ ದೇವಚರಿತಂ ಚರೇತ್”. ಇದಲ್ಲದೆ ಆ ಸೂಕ್ತವು ಸಿದ್ಧಾಂತರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರ ವಿವಾಹದ ಖಂಡನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

* * * * *